

جامعه‌شناسی شهری نوین

www.ketab.ir

به نام خالق پیدا و پنهان
که پیدا و نهان داند به یک سان

Gottdiener, Mark	گات دینر، مارک، ۱۹۴۳ م.	سرشناسه
	جامعه‌شناسی شهری نوین / نویسنده مارک گات دینر، ری هاجیسون؛ مترجم اکبر ویسی، شاپور پشابادی	عنوان و نام پدیدآور
	تهران: نشر پشاساغر مهر، ۱۴۰۱	مشخصات نشر
	۵۸۰ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.	مشخصات ظاهری
	کتاب شار، ۶	فروست
	۲۳۱۹۰۰۰ ریال؛ 0-20-600-678	شابک
	فیپا	وضعیت فهرست‌نویسی
	عنوان اصلی: The New Urban Sociology, 2010.	یادداشت
	شهرهای بزرگ - ایالات متحده	موضوع
	حومه‌ها - ایالات متحده	موضوع
	شهرنشینی - ایالات متحده - تاریخ	موضوع
	جامعه‌شناسی شهری - ایالات متحده	موضوع
Hutchison, Ray	هاجیسون، ری	شناسه افزوده
	ویسی، اکبر، ۱۳۵۴ -، مترجم	شناسه افزوده
	پشابادی، شاپور، ۱۳۶۳ -، مترجم	شناسه افزوده
	۱۴۰۱ گ ۲ الف / HT۳۳۴	رده‌بندی کنگره
	۳۰۷/۷۶۰۹۷۳	رده‌بندی دیویی
	۴۰۶۹۲۸۹	شماره کتابشناسی ملی

www.ketab.ir

جامعه‌شناسی شهری نوین

نویسنده: مارک گات‌دینر، ری هاجیسون

مترجمان: شاپور پشابادی، اکبر ویسی

چاپ یکم: تابستان ۱۴۰۱؛ تیسرا ساغر مهر

شماره نشر: ۳۴۰

ویراستار: معصومه موسوی

صفحه‌آرا: حورا اشجعی

لیتوگرافی: البرز نوین، چاپ: عطا، صحافی: ساغر مهر

ناظر فنی چاپ: سعید صادقی

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۲۳۱۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۳-۲۰-۰

۱۹.....	پیشگفتار
۲۵.....	فصل یکم: جامعه‌شناسی شهری نوین
۲۶.....	نواحی شهری
۳۱.....	تعریف ناحیه کلان‌شهری
۳۲.....	تعریف ناحیه کلان‌شهری
۳۶.....	کلان‌شهری‌های جهان
۳۷.....	شهرنشین بودن به چه معناست؟
۳۷.....	آفریقا
۳۸.....	آمریکای شمالی
۳۸.....	اروپا
۳۹.....	آسیا
۴۱.....	رویکردی نو به جامعه‌شناسی شهری
۴۲.....	سرمایه‌داری جهانی و کلان‌شهرها
۴۴.....	عوامل عرضه‌محور توسعه شهری
۴۵.....	نقش دولت در توسعه شهری
۴۷.....	نقش صنعت املاک در توسعه
۴۸.....	اهمیت فرهنگ در زندگی کلان‌شهری
۵۰.....	رویکرد فضایی اجتماعی
۵۱.....	دیدگاه فضایی اجتماعی
۵۳.....	مفاهیم کلیدی

۵۳.....	پرسش‌های بحث.....
۵۵.....	فصل دوم: ریشه‌های زندگی شهری
۶۰.....	شهرنشینی باستان.....
۶۲.....	شهرهای باستان.....
۶۶.....	شهرنشینی در ۱۰۰۰ سال بعد از میلاد.....
۷۱.....	نظم قرون وسطایی و شهر رنسانسی.....
۷۴.....	سرمایه‌داری و ظهور صنعتی شدن.....
۸۱.....	مفاهیم کلیدی.....
۸۲.....	نام‌های مهم.....
۸۲.....	پرسش‌های بحث.....
۸۴.....	فصل سوم: ظهور جامعه‌شناسی شهری
۸۸.....	جرج زیمل و شهر.....
۹۱.....	لوئیس رایس و شهرنشینی به مثابه سبک زندگی.....
۹۴.....	مکتب شیکاگو و جامعه‌شناسی شهری.....
۹۵.....	رابرت پارک و بوم‌شناسی انسانی.....
۹۸.....	مدل رشد شهری بورخس.....
۱۰۱.....	مطالعات مکتب شیکاگو.....
۱۰۳.....	رودریک مک کنزی و اجتماع کلان‌شهری.....
۱۰۵.....	از بوم‌شناسی انسانی به بوم‌شناسی شهری.....
۱۰۶.....	تحلیل اجتماعی ناحیه.....
۱۰۷.....	بوم‌شناسی فاکتوریل.....
۱۰۹.....	جمع‌بندی.....
۱۱۰.....	مفاهیم کلیدی.....
۱۱۱.....	نام‌های مهم.....
۱۱۱.....	پرسش‌های بحث.....
۱۱۳.....	فصل چهارم: جامعه‌شناسی شهری معاصر
۱۱۴.....	اقتصاد سیاسی و شهر: رویکردهای کلاسیک مارکس، وبر و انگلس.....
۱۱۷.....	توسعه نابرابر.....
۱۲۰.....	احیای اقتصاد سیاسی شهر: هنری لوفور.....

۱۲۳	نظریه‌های تضاد طبقاتی: گوردون، استورپر و والکر
۱۲۶	نظریه انباشت سرمایه
۱۲۹	رویکردهای جامعه‌شناسان شهری:
۱۲۹	ماشین رشد در برابر دیدگاه اجتماعی فضایی
۱۲۹	ماشین رشد
۱۳۱	دیدگاه اجتماعی فضایی
	صنعت املاک و مداخله حکومت سرمایه‌گذاری صنعت املاک به‌مثابه عامل اصلی
۱۳۳	رشد
۱۳۶	دخالت حکومت و نهاد سیاسی
۱۳۷	نشانه‌شناسی و فرهنگ شهری
۱۴۰	اقتصاد جهانی
۱۴۳	چکیده: دیدگاه اجتماعی فضایی
۱۴۴	مفاهیم کلیدی
۱۴۵	پرسش‌های بحث
۱۴۶	فصل پنجم: شهرنشینی در ایالات متحده
۱۴۷	مراحل رشد شهری
۱۴۹	دوره استعماری: ۱۸۱۲-۱۶۳۰
۱۵۵	دوره توسعه صنعتی: ۱۹۲۰-۱۸۱۲
۱۵۷	ساخت‌وساز و فناوری
۱۶۱	تولید
۱۶۳	مهاجرت و تغییرات جمعیتی
۱۶۵	نقش فناوری: ابداعات صورت‌گرفته در ساختمان‌سازی و نظام حمل‌ونقل شهری
۱۶۷	ظهور کلان‌شهرها: ۱۹۶۰-۱۹۲۰
۱۶۸	تمایز فضایی، کارکردی و جمعیت‌شناختی شهر
۱۷۰	تغییرات مربوط به تمایز مکانی
۱۷۱	تغییرات مربوط به تمایز کارکردی
۱۷۵	تغییرات جمعیت‌شناختی
۱۷۷	مفاهیم کلیدی
۱۷۷	پرسش‌های مباحثه
۱۷۹	فصل ششم: حومه‌نشینی، جهانی شدن و ظهور ناحیه چندمرکزی

تغییر داده‌اند.....	۱۹۰
جهانی شدن و توسعه نابرابر.....	۱۹۱
صنعتی شدن و جهانی شدن چگونه بر حومه‌ها تأثیر گذاشته‌اند.....	۱۹۳
ویژگی‌های اجتماعی نواحی حومه‌ای.....	۱۹۴
تمرکززدایی اقتصادی.....	۱۹۶
تولید.....	۱۹۸
مراکز اداری و مدیریتی.....	۲۰۰
ورای حومه: پیدایش ناحیه چندهسته‌ای.....	۲۰۱
گرایش‌های جدید در نواحی کلان‌شهری.....	۲۰۵
تمایل به کمربند جنوب و جنوب غربی.....	۲۰۸
عوامل تسهیل‌کننده توسعه نواحی جنوبی و جنوب غربی.....	۲۱۲
روندهای اخیر کمربند جنوب و جنوب غربی.....	۲۱۶
تقسیم کار اقتصادی و اقتصاد جهانی.....	۲۱۷
چرخه پیشرفت و پسرفت سریع و ناگهانی.....	۲۱۷
مفاهیم کلیدی.....	۲۲۱
پرسش‌های مباحثه.....	۲۲۱
فصل هفتم: مردم و سبک‌های زندگی در کلان‌شهرها	
فرهنگ شهری و حومه‌ای.....	۲۲۳
قشربندی طبقاتی در ایالات متحده.....	۲۲۴
ثروتمندان.....	۲۲۶
حرفه‌ای‌های سیاه‌پوست شهرنشین و طبقه متوسط حومه‌نشین.....	۲۳۰
طبقه کارگر و کارگران فقیر.....	۲۳۴
فقرای منزوی شده.....	۲۳۵
زنان، نقش‌های جنسیتی و فضا.....	۲۳۶
زنان و اقتصاد سیاسی شهری.....	۲۳۷
زنان و محیط.....	۲۴۱
شهر به مثابه یک مکان خاص: زندگی شبانه، فرهنگ شهری و بازسازی محله‌های مرکزی.....	۲۴۴
فرهنگ شهری و نوسازی شهر.....	۲۴۶
قومیت و مهاجرت.....	۲۵۲

پیشگفتار

ویراست چهارم کتاب پیشگام جامعه‌شناسی شهری نوین حول پارادایم منسجمی که رویکرد فضایی اجتماعی نام دارد ساختار یافته است. رویکرد فضایی اجتماعی در تعریف کلی خود به «بررسی تأثیر عوامل اجتماعی مثل نژاد، طبقه، جنسیت، سبک زندگی، اقتصاد، فرهنگ و سیاست بر روند توسعه نواحی کلان‌شهری جهان» می‌پردازد. جامعه‌شناسی شهری نوین از دوگانه سنتی «شهر - حومه» فراتر می‌رود و بر ماهیت پیوسته در حال تغییر نواحی کلان‌شهری تمرکز می‌کند. نویسندگان با تمهید یک دیدگاه نظری نو، رویکردهای اقتصاد سیاسی و زیست‌بومی اجتماعی را درهم می‌آمیزند و در سراسر کتاب بر اهمیتی که فضا در زندگی اجتماعی دارد و نیز بر نقش کلیدی‌ای که صنعت املاک و خرید و فروش در اقتصاد و توسعه شهری بازی می‌کند تمرکز می‌کنند. کتاب با تکیه بر رویکرد منحصر به فرد خود شرحی مختصر از تاریخ زندگی شهری ارائه می‌کند و نقاط عطف مهمی که تاریخ نظریه اجتماعی شهر به خود دیده است را به بحث می‌گذارد و پیوسته بر اهمیت فرهنگ در توسعه شهر صحنه می‌نهند. جامعه‌شناسی شهری نوین، یک چهارچوب مفهومی منسجم در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد و آن‌ها با تکیه بر این چهارچوب می‌توانند شهرها و زندگی شهری را درک کنند. گروه نویسندگان متشکل از مارک گات‌دینر، ری هاجسن و میشل تیرایان در ویراست پنجم کتاب تغییرات بسیاری اعمال کرده‌اند و مباحث مربوط به فرهنگ‌های شهری و نحوه بر ساخته و دگرگون شدن آن‌ها (به‌عنوان مثال

نحوه تبدیل بخش‌های خاصی از شهر به «بالاشهر» و «پایین شهر» و دلالت‌های معنایی همراه آن‌ها) و توریسم شهری را با شرح بیشتری مورد بحث قرار داده‌اند. بدیهی است که آن‌ها در به‌روزرسانی فصول کتاب کوتاهی نکرده‌اند و کارهای جدیدی که در ارتباط با موضوعات مورد بررسی انجام گرفته است را به پروژه خود اضافه کرده‌اند.

فصل آغازین کتاب به نابسندگی دوگانه شهر - حومه در تبیین و درک شهر به مفهوم امروزی آن می‌پردازد. امروزه رشد شهری عمدتاً در ناحیه کلان‌شهری رخ می‌دهد و بهترین راه شناخت آن هم تمرکز بر همین مفهوم ناحیه است. در بیشتر کشورهای جهان فعالیت‌های شهروندان در گستره متکثری از فضاها و شهرها انجام می‌گیرد. چه بسا به جای «اهل شهر فلان هستم» باید بگوییم «اهل ناحیه فلان هستم». کلان‌ناحیه از مجموعه‌ای از شهرها، حومه‌ها، فضاها، پارک‌های خالی، پارک‌های صنعتی، زمین‌های زراعی، مراکز خرید و نواحی تفریحی تشکیل شده و همه آن‌ها از طریق شبکه‌های ارتباطی و حمل‌ونقل به هم وصل شده‌اند. اگر این روند را به شهرهای کشورهای پیشرفته جهان محدود می‌دانید کافی است تهران خودمان را در نظر بگیرید و از خود بپرسید که آیا شهر و مجموعه‌های اطراف آن را نمی‌توان به درستی یک ناحیه در نظر گرفت؟ دیگر مثل گذشته نمی‌توان از یک شهر مرکزی و موقعیت اقتصادی و عاطفی کانونی آن سخن گفت. مردم در قلمروهای بسیار متفاوتی کار و زندگی می‌کنند. شکل جدید فضای زندگی، ناحیه کلان‌شهری چندمرکزی نامیده می‌شود و پس از آغاز دوره صنعتی شدن، نخستین بار است که مردم زندگی و کار خود را به شیوه کاملاً متمایزی سامان می‌دهند. به‌طور خلاصه، فضای سکونتگاهی شهری و حومه‌ای که محیط مصنوعی پیرامون ما را تشکیل می‌دهند بخشی از یک ناحیه کلان‌شهری بزرگ‌تر است؛ بنابراین جامعه‌شناسی شهری برای شناخت نواحی کلان‌شهری چندمرکزی به‌ناچار باید رویکرد ناحیه‌ای اتخاذ کند.

بدیهی است که این شرایط نوظهور، تغییر و تحولات خاص خود را به همراه دارد. زندگی و فعالیت‌های روزمره و به تبع آن فرهنگ کلان‌شهری در فضاها و ناحیه‌ای با گذشته فرق دارد و کتاب حاضر می‌خواهد به این تفاوت‌ها بپردازد و زوایای مختلف آن را مورد کندوکاو قرار دهد. جامعه‌شناسی شهری

نوبین برخلاف عرف رایج، صرفاً از شهر بحث نمی‌کند بلکه ضمن تمرکز بر ناحیه کلان‌شهری چندمرکزی، حومه‌ها و دیگر اشکال سکونتگاهی را هم مدنظر قرار می‌دهد. با این همه موضوع کتاب فراتر از این‌هاست. جامعه‌شناسی شهری نوبین سه بعد دیگر هم دارد: گرایش به دیدگاه جهانی، توجه به اقتصاد سیاسی عوامل تأثیرگذار (سیاست‌گذار؛ مثل تخفیف‌های مالیاتی املاک) بر توسعه شهری و از همه مهم‌تر، شناخت نقش و اهمیت فرهنگ در زندگی کلان‌شهری و فضاهای ساخته‌شده در آن.

از دهه ۱۹۷۰ به بعد شاهد تغییری بزرگ در رویکردهای جامعه‌شناسی شهری هستیم. الگوهای زندگی روزمره درون کلان‌شهرها نتیجه تعامل ظریف و پیچیده عوامل اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است؛ اما جامعه‌شناسان، علی‌رغم اجماع نسبی روی این واقعیت، کمتر به بررسی و شناخت جزئیات این تعامل پرداخته بودند. به عنوان مثال قبلاً در مباحثات مربوط به اقتصاد سیاسی شهری فرض بر آن بود که این رفتار تجاری افراد محلی است که بیشترین اثر را بر رشد و توسعه شهری به جا می‌گذارد. سرمایه‌گذار یا کارآفرین محلی بنگاه، فروشگاه، کارگاه یا کارخانه تولیدی مورد نظر خود را دایر می‌کند و از همان محل هم اقدام، نیروی انسانی مورد نیاز خود را تأمین می‌کند. خدمات و محصولات این بنگاه‌ها و کارخانجات چه بسا در سطح ملی و حتی بین‌المللی به فروش می‌رسیدند با این همه آن محصول و مارک خاص در اصل منشأ و هویت محلی داشت و محلی‌ها به آن مباحثات می‌کردند. اما حالا تصمیمات تجاری کلیدی در سطح جهانی اتخاذ می‌شود. مالکان و مدیران کسب‌وکارهای بزرگ به جاهای متفاوتی تعلق دارند. مثالی که نویسندگان می‌آورند گویاست؛ کانال تلویزیونی محلی ممکن است محصول شرکتی (مثلاً سونی) را تبلیغ کند که مدیران ارشد آن از کشور دیگری (ژاپن) هستند. خود دستگاه‌های تلویزیون ممکن است در کره، مالزی یا هنگ‌کنگ یا چین مونتاژ شده باشند؛ در نهایت نمایندگان خارجی آن شرکت در خاک ایالات متحده بر فرایند فروش و تعمیر محصولات شرکت نظارت کنند. نگفته پیداست که اکنون بسیاری از شرکت‌ها از همان آغاز نگاه جهانی دارند. در چنین شرایطی، اقتصادها بیش از پیش به هم

وابسته می‌شوند و کسب‌وکارهای کوچک و خانواده‌گردانی که با اجتماعات محلی ارتباط داشتند جای خود را به شرکت‌های بین‌المللی و چندملیتی داده‌اند. افراد نیرومند و تأثیرگذار چه‌بسا خانه خود را در محلی دور از اجتماعات محلی بنا کنند اما تصمیماتی که درباره افتتاح یا پایان دادن به کار یک کارخانه اتخاذ می‌کنند (یا خرید زمین‌های مجاور برای ساخت‌وساز یا تخریب خانه‌های کنونی برای آغاز فعالیت‌های تجاری جدید) نقش تعیین‌کننده دارد و رفاه کل جامعه را متأثر می‌سازد. با این‌همه نمی‌توان نقش اجتماعات محلی را به کل فدای تأثیرات عوامل جهانی نمود بنابراین جامعه‌شناسی شهری نوین، نقش همه سطوح محلی، ملی و جهانی را در نظر می‌گیرد و ماهیت تعاملات آن‌ها را به بحث می‌گذارد. در سایه واقعیات اقتصادی مزبور، پژوهشگران در ۳۰ سال اخیر به بررسی چندوچون رابطه میان سرمایه‌داری جهانی و کلان‌پرداخته‌اند. فعالیت‌های تجاری مستقر در اقصا نقاط جهان سهم بیشتری از سرمایه جهانی طلب می‌کنند و رقابت میان صاحبان کسب‌وکارها و به تبع آن، رقابت میان مکان‌ها و فضاها را تشدید کرده است. طبیعی است که تغییرات اشتغال، سطح فعالیت اقتصادی و نابرابری‌های فزاینده در سطح زندگی کارگران کم‌مهارت و حرفه‌ای ماهر و ساکن در کلان‌شهرها بر اجتماعات محلی و سطح رفاه آن‌ها تأثیر می‌گذارد. نظر به وسعت مسائل و موضوعات مربوط به عامل مهم اقتصاد و سرمایه جهانی؛ نویسندگان کتاب بخش زیادی از کتاب را صرف روشن نمودن ابعاد آن کرده‌اند (فصول ۴، ۵، ۱۰، ۱۲ و ۱۳). در اینجا هدف اصلی و کلی کتاب، صحنه نهادن بر این واقعیت است که ناحیه کلان‌شهری به نظام جهانی متصل است و تصمیمات اتخاذشده در این نظام در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی بر رفاه سکنه نواحی تأثیر می‌گذارد.

همان‌طور که گفته شد قبلاً فرض بر آن بود که فرد و تصمیمات فردی، عاملی تعیین‌کننده در روند ساخت‌وسازها و توسعه شهری دارد اما حالا می‌دانیم که عامل فردی در متن سیاست‌های تشویقی و بازدارنده دو عامل مهم دیگر - یعنی دولت و صنعت املاک - عمل می‌کند و به‌هیچ‌عنوان نمی‌توان تعامل مستقیم میان آن‌ها را نادیده گرفت. دولت‌ها از طریق سیاست‌های خود

(نظیر کم‌وزیاد کردن وام‌ها و مشوق‌های خرید خانه یا سود آن‌ها) بر تمایل جمعیت به اسکان در کلان‌شهرها و حومه‌ها و نیز انتخاب از بین دو گزینه خرید یا اجاره خانه تأثیر می‌گذارند. منظور از صنعت املاک، شرکت‌ها و بانک‌ها و ص달بته ساخت‌وسازگران است. آن‌ها در حوزه خانه‌سازی و صور مختلف بهره‌برداری و استفاده از زمین سرمایه‌گذاری می‌کنند. حجم پول در گردش و به‌دست‌آمده در این صنعت بسیار زیاد است بنابراین ذی‌نفعان عرصه املاک را باید از عوامل نیرومند توسعه کلان‌شهرها دانست و در کنار اقتصاد سیاسی تولید به اقتصاد سیاسی املاک هم توجه نمود. سیاست‌های دولتی، بسازبفروش‌ها، تأمین‌کنندگان مالی و عوامل دیگر صنعت املاک با خلق مشوق‌ها و فرصت‌های لازم رفتارها، اولویت‌ها و انتخاب‌های پیش روی مصرف‌کنندگان را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند و نهایتاً بر ماهیت توسعه شهری اثر می‌گذارند.

توجه ویژه کتاب جامعه‌شناسی شهری نوین به مفهوم و مقوله فرهنگ هم بر ارزش‌های آن می‌افزاید. زندگی روزمره حول نمادهای فرهنگی و اشیای موجود در محیط مصنوعی پیرامون ما معنا پیدا می‌کند. نمادها و اشیاء و سازه‌ها برای افراد و گروه‌ها، معانی متفاوتی دارند و در گذر زمان دستخوش تغییر و دگرگونی می‌شوند. انسان‌ها در دنیایی نمادین و معنادار زندگی می‌کنند و انسان‌شناسان هم از این اصل کلی مستثنی نیست. مکان‌ها و بناها و سازه‌های درون آن‌ها یکی از منابع مهم زندگی نمادین انسان است. نواحی، شهرها و حومه‌ها جایگاه فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌های بسیاری هستند؛ نظیر خرده‌فرهنگ‌های قومی، نژادی، مذهبی، جنسیتی و سنی. برخی اشیاء بر یک موقعیت خرده‌فرهنگی خاص و متمایز دلالت دارند و از روی آن‌ها می‌توان محل سکونت آن‌ها در کلان‌شهرها را تشخیص داد. برخی قومیت‌ها در بخش‌های خاصی از شهرها سکونت می‌کنند یا فعالیت‌های اقتصادی خود را در بخش و فضاهای خاصی از شهر دایر می‌کنند و علاوه بر آن نشانه‌های هویتی خاص خود را دارند. سبک‌های معماری ممکن است وسیله انتقال معنا و پیام باشد. به اعتقاد نویسندگان کتاب، مطالعه فرهنگ و نشانه‌های هویتی را باید یکی از اجزای اساسی جامعه‌شناسی شهری دانست. نقش نشانه‌ها به هویت‌بخشی به فضاها و مکان‌ها محدود نمی‌شود و یک‌سری پیامدهای اقتصادی برای ساکنان آن‌ها

به دنبال دارد. به‌عنوان مثال شهرها در فرایند ساخت «خودانگاره» به دنبال آن هستند که خود را برای سرمایه‌گذاران بالقوه و توریست‌ها و نیز برای جمعیت شهری خود جذاب جلوه دهند. به این ترتیب هویت نمادی خاص و متمایزی برای مکان‌ها آفریده می‌شود. کتاب جامعه‌شناسی شهری نوین در فصل چهارم به‌طور مفصل به بررسی نشانه‌شناسی فضایی می‌پردازد.

از طرف دیگر، دیدگاه فضایی اجتماعی بر تعامل میان جامعه و فضا تأکید می‌کند. گروه‌های ساکن در نواحی کلان‌شهری با تکیه بر سبک‌زندگی‌ها و دسترسی به قدرت و نفوذ سیاسی به خود تمایز می‌بخشند. بنابراین نویسندگان ضمن توجه به عوامل کلاسیک (طبقه، جنسیت، نژاد و ویژگی‌های اجتماعی) بر اهمیت عامل فضا هم تأکید می‌کنند زیرا فضا هم مثل و به‌اندازه عوامل مزبور، «تمایزبخش» است. الگو و نظم فضایی سکونتگاه‌ها پیامدهای آشکار و پنهان زیادی به دنبال دارد و شیوه تعامل و ارتباطات انسانی را متأثر می‌سازد.

ایده ابتدایی نگارش کتاب جامعه‌شناسی شهری نوین به سال ۱۹۹۱ مربوط می‌شود و سه سال بعد یعنی در سال ۱۹۹۲ برای بار اول به چاپ رسید. نسخه فارسی کتاب در بازار موجود نیست با این‌همه جامعه‌شناسی شهری نوین با استقبال محافل دانشگاهی مواجه شد تا چاپ چهارم آن هم روانه بازار شود. امیدواریم ترجمه فارسی این کتاب ارزشمند، مقبول دانشجویان و اساتید حوزه‌ها و رشته‌های مرتبط به ویژه حوزه مطالعات جامعه‌شناختی شهر و نیز دست اندرکاران سازمان‌ها و نهادهای دولتی که در این حیطه فعالیت می‌کنند بیفتد. ترجمه و ویراستاری چندباره کتاب جامعه‌شناسی شهری نوین چیزی حدود یک سال زمان برده است و ما برای عرضه هرچه بهتر کار از آرا و نظرات بسیاری از اساتید و صاحب‌نظران این حوزه بهره برده‌ایم. خود را قدردان همه این عزیزان می‌دانیم و از اینکه شما مخاطب گرامی با انتقادات و پیشنهادهای خود ما را در بهبود هرچه بیشتر متن کنونی یاری می‌رسانید کمال تشکر را داریم.

شاپور پشبادی